ทิศ ๖ คำโคลง

คณะครู - อาจารย์ และนักศึกษา

แผนกวิชาช่างสำรวจ วิทยาลัยเทคนิค กรุงเทพฯ

พิมพ์เป็นอนุสรณ์

ในงานพระราชทานเพลิงศพ

ายมานิตย์ เสวมนตรี

ณ เมรุวัดหัวลำโพง พระนคร

๖ กรกฎาคม ๒๕๐๘

ทิศ ๖ คำโคลง

คณะครู - อาจารย์ และนักศึกษา

แผนกวิชาช่างสำรวจ วิทยาลัยเทคนิค กรุงเทพฯ

พิมพ์เป็นอนุสรณ์

ในงานพระราชทานเพลิงศพ

นายมานิตย์ เสวมนตรี

ณ เมรุวัดหัวลำโพง พระนคร

๖ กรกฎาคม ๒๕๐๙

คำนำ

ในการรับพระราชทานเพลิงศพ นายมานิตย์ เสวมนตรี นายเจริญ ศุภประเสริฐ หัวหน้าแผนกวิชาช่างสำรวจ วิทยาลัยเทคนิค กรุงเทพฯ ได้มาขออนุญาตพิมพ์เรื่องทิศ ๖ คำโคลง เป็นที่ระลึกแก่ญาติมิตรและท่านผู้มีเกียรติ ทั้งนี้ด้วยสำนึกว่าผู้ถึงมรณะ ได้เคยรับการศึกษาขั้นต้นที่โรงเรียนวัดราชบพิธมาก่อน จึงอนุญาตให้พิมพ์ตามประสงค์ เหมือนสำนักศึกษาเบื้องต้นได้มีส่วนร่วมช่วยในการรับพระราชทานเพลิงศพ ครั้งนี้ด้วยความอาลัย

เรื่องทิศ ๖ เป็นเรื่องที่พระพุทธเจ้าจัดบุคคลที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดมาเป็นทิศ แทนทิศตามการโคจรของดวงอาทิตย์ โดยอาศัยหลักว่า ไม่ว่าบุคคลจะอยู่ที่ไหน ๆ ก็ตาม ย่อมชื่อว่าอยู่ในวงล้อมของทิศทั้งหลายเสมอ ไม่มีใครเล็ดรอดออกไปนอกทิศตะวันออก ตะวันตก เหนือ ใต้ ได้เลย ก็เช่นเดียวกับบุคคลเริ่มแต่คลอดจากครรภ์มารดา ย่อมตกอยู่ในความแวดล้อมของบุคคลตามฐานะที่เกี่ยวข้อง มีบิดามารดา ครู มิตร สหาย เป็นต้น ตลอดไป พระพุทธองค์ได้ทรงแนะหน้าที่ของกันและกันไว้พอเป็นเค้า สำหรับปฏิบัติต่อกันด้วยความเหมาะสม เป็น

ทางนำความรักใคร่ เคารพนับถือ อนุเคราะห์ สงเคราะห์ จะได้อยู่เย็นเป็นสุขทั่วกัน

ทิศ ๖ นี้ ถึงจะเป็นคำสอนเก่าแก่ตั้ง ๒๕๐๐ ปีเศษแล้วก็ตาม ก็ยังเหมาะสมที่บุคคลในปัจจุบันจะถวายความเคารพด้วยการประพฤติตามได้ตลอดไป เพราะฐานะหน้าที่ของบุคคลในยุคพระพุทธเจ้ากับในยุคนี้ ยังคงเป็นอยู่เช่นเดียวกัน จึงไม่ควรเพิกเฉย เลยละ ขาดความเอาใจใส่ จะกลายเป็นผู้บกพร่องในฐานะหน้าที่ของตนอย่างน่าเสียดาย

อนึ่ง ทิศ ๖ คำโคลงนี้ ได้เขียนไว้นานก่อน พ.ศ. ๒๔๗๖ เพื่อเพิ่มรสแห่งการประพันธ์ให้เกิดความสนใจศึกษายิ่งขึ้น หากคุณประโยชน์อันเกิดจากทิศ ๖ คำโคลงนี้พึงมีได้ด้วยประการใด ขอคุณประโยชน์นั้น จงร่วมกับบุญกุศลที่บรรดาญาติมิตรบำเพ็ญมาตามลำดับกาล บันดาลสุขประโยชน์เกื้อกูลแก่นายมานิตย์ เสวมนตรี ตามสมควรแก่คติวิสัยในสัมปรายภพทุกประการ เทอญ.

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (วาสน)

วันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๐๙

วัดราชบพิธ พระนคร

นายมานิตย์ เสวมนตรี

ชาตะ : ๓๑ สิงหาคม ๒๔๘๒

มรณะ : ๑ มกราคม ๒๕๐๙

ประวัติย่อ

มานิตย์ เสวมนตรี เกิดเมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๒ ที่บ้านบางเพรียง ตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ เป็นบุตรคนสุดท้องของคุณพ่อพร้อม คุณแม่จันทร์ เสวมนตรี (ทองย่อน) มีพี่น้องด้วยกันทั้งหมด ๗ คน คือ

นางจรูญ สัมพันธ์
นางจำรัส เพ็งสมบูรณ์
นายไสว เสวมนตรี
ร.อ. สว่าง เสวมนตรี
นางสาวสาหร่าย เสวมนตรี
นายสวัสดิ์ เสวมนตรี
นายมานิตย์ เสวมนตรี

มานิตย์ได้รับการศึกษาขั้นต้นจากโรงเรียนที่บ้านบางเพรียง เมื่อจบชั้นประถมปีที่ ๔ แล้ว ได้เข้ามาศึกษาต่อที่กรุงเทพ ฯ

อยู่กับพระมหาเสงี่ยม ปัญญาธโร วัดระฆังโฆสิตาราม โดยสอบแข่งขันเข้าเรียนได้ที่โรงเรียนมัธยมวัดราชบพิธ จบมัธยมปีที่ ๖ แล้ว ได้สอบคัดเลือกเข้าเรียนต่อที่วิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพฯ แผนกวิชาช่างสำรวจ จนจบหลักสูตร ๓ ปีของวิทยาลัย เนื่องจากมานิตย์เป็นผู้ที่รักการเรียน และการเรียนก็อยู่ในเกณฑ์ดี เป็นที่รักใคร่ของครูอาจารย์ของวิทยาลัย มานิตย์จึงได้รับการคัดเลือกให้เรียนต่อจนจบหลักสูตร ๕ ปี พี่น้องอยากให้มานิตย์ออกรับราชการ แต่มานิตย์รักการเป็นครู จึงได้สมัครเข้าเรียนต่อในหลักสูตรฝึกหัดครูอาชีวะ ที่วิทยาลัยเทคนิคต่ออีก ๑ ปี สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพฯ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๗ แล้วได้สอบแข่งขันเข้ารับราชการในกระทรวงศึกษาธิการได้ และโดยการแนะนำชักชวนของครูอาจารย์ ที่วิทยาลัยเทคนิค จึงได้รับการคัดเลือกให้มาเป็นครูที่วิทยาลัยเทคนิค แผนกวิชาช่างสำรวจ และรับราชการมาจนกระทั่งถึงแก่กรรม เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๐๙ ด้วยโรคเส้นโลหิตในสมองแตกที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ อายุราชการ ๑ ปี ๘ เดือน รวมอายุทั้งสิ้น ๒๖ ปี ๕ เดือน

ชีวิตของมานิตย์นับว่าสมบูรณ์ คือได้รับการศึกษาอย่างดี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๓ อายุครบบวช แต่อยู่ในระหว่างการศึกษา มานิตย์จึงได้ใช้เวลาตอนปลายปีการศึกษาของการเรียนปีที่ ๓ ไปอุปสมบทในบวรพุทธศาสนาที่วัดบางเพรียง เป็นเวลา ๔๐ วัน ได้รับฉายาว่า "จันทสโร"

เมื่อสำเร็จการศึกษา และเข้ารับราชการแล้ว มานิตย์ได้สมรสกับนางสาวมะลิวัลย์ เหมสมิติ โดยครูอาจารย์ที่วิทยาลัยเทคนิค และญาติพี่น้องได้จัดงานให้อย่างสมเกียรติ ที่สโมสรราษฎร์สราญรมย์ เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๐๘ และยังไม่ทันที่จะได้มีโอกาสเห็นหน้าลูก ซึ่งจะก่อกำเนิดในอีก ๓ เดือนข้างหน้า มานิตย์ก็จากไปเสียก่อนด้วยโรคกระทันหัน มิทันที่จะได้เยียวยารักษาแต่อย่างใด การจากไปของมานิตย์ เป็นการกระทันหัน จึงไม่มีโอกาสที่จะได้สั่งเสียภรรยาและญาติพี่น้อง และยังความเศร้าสลดและอาลัยรักอย่างสุดซึ้งของภรรยา ญาติพี่น้องทุกคน ตลอดจนครูอาจารย์และลูกศิษย์ของมานิตย์ทุกคน

มานิตย์ เป็นคนมีนิสัยรักสนุก ร่าเริงอยู่เสมอ ใจคอกว้างขวาง พูดจาทันคน รู้จักคนง่ายและเข้าคนเก่ง อาจารย์มหา-

เสงี่ยม ที่วัดระฆังโฆสิตาราม ซึ่งมานิตย์ไปเป็นศิษย์อยู่ เป็นพระที่ดุเข้มงวดกับลูกศิษย์ทุกคน แต่สำหรับมานิตย์แล้วเข้านอกออกในได้อย่างสบาย อาจารย์มหาเสงี่ยมจึงให้ความรักแก่มานิตย์มาก ถ้าจะสังเกตดูให้ดี ชะตาของมานิตย์ มีแต่คนรักพี่น้องทุกคนรัก และเอ็นดู ในความเป็นคนช่างพูดช่างคุยของมานิตย์ แม้อาจารย์ที่วิทยาลัยเทคนิคก็ได้ให้ความรักใคร่ให้ความปราณี แก่มานิตย์ตลอดมา ตั้งแต่เริ่มเรียนอยู่ที่วิทยาลัยเทคนิค และสำเร็จกลับมาเป็นอาจารย์ที่นั่นอีก ด้วยความเป็นที่รักใคร่ชอบพอของอาจารย์ – ลูกศิษย์ และญาติมิตรสหายทั้งหลายนี้ เมื่อมานิตย์ต้องมาด่วนจากไปอย่างไม่มีวันกลับจึงเป็นที่เศร้าสลดและเป็นที่เสียดายยิ่ง.

คำไว้อาลัย

เมื่อได้ทราบข่าวทางโทรศัพท์ ๕.๐๐ น. เศษ เช้าวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๐๙ ว่า มานิตย์ ถึงแก่กรรมโดยโรคหัวใจวาย ทำให้ข้าพเจ้างงไปหมด จึงได้ถามย้ำแล้วย้ำอีกว่า มานิตย์ไหน จนได้รับคำยืนยันว่า มานิตย์ เสวมนตรี แน่ ที่งงก็เพราะ ในวันที่ ๓๐–๓๑ ธันวาคม ๒๕๐๘ ครูอาจารย์ที่แผนกวิชาช่าง สำรวจทุกคนร่วมกันจัดทำต้นกัลปพฤกษ์ เพื่อจัดงานขึ้นปีใหม่ เสียงหัวเราะและเสียงยั่วเย้าต่าง ๆ ยังจำได้ จึงทำให้รู้สึกงง และเศร้าใจเป็นอย่างมาก

มานิตย์ เสวมนตรี เป็นทั้งศิษย์ที่รัก และยังเป็นผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาอีก ความสัมพันธ์ทางใจจึงมีอยู่หลายประการ เมื่อไพฑูรย์ขอลาอุปสมบท งานแม่บ้านของแผนกจึงตกเป็นหน้าที่ของมานิตย์ทั้งสิ้น แม้จะไม่เคยงาน มานิตย์ ก็พยายามฝึกฝนและปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจดี ถึงจะถูกดุบ่อยครั้งก็

ตาม มานิตย์ไม่เคยแสดงอะไรเลย นอกจากพยายามจะไม่ให้ถูกดุอีก

เมื่อเป็นนักศึกษา ข้าพเจ้าได้ส่ง มานิตย์ให้ไปปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทำแผนที่บริเวณมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และเป็นผู้เขียนแผนที่ภายใต้การควบคุมของอาจารย์คำนึง ศุภสิทธิ์ มานิตย์ ทำงานอย่างขยันขันแข็ง ทราบภายหลังว่า ทำงานแข่งกับเวลา ทำการเขียนแผนที่ถึงเวลา ๑–๒ น. ของวันใหม่ เป็นระยะเวลา ๑๕ วัน เพื่อให้เสร็จตามกำหนดเวลา และเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๘ ข้าพเจ้าได้ให้ออกไปคุมนักศึกษาปฏิบัติการทำแผนที่บริเวณค่ายลูกเสือวชิราวุธที่ศรีราชา จังหวัดชลบุรี มานิตย์ได้ปฏิบัติงาน เป็นที่เรียบร้อยตามความประสงค์ ทุกประการ

"ใดใดในโลกล้วน อนิจจัง
คงแต่บาปบุญยัง เที่ยงแท้
คือเงาติดตัวตรัง ตรึงแน่น อยู่นา
ตามแต่บุญบาปแล้ ก่อเกื้อรักษา"

เมื่อนึกถึงโคลงโลกนิติบทนี้แล้ว ค่อยสบายใจขึ้นเพราะทุกอย่างเป็นอนิจจังไม่เที่ยง แม้มานิตย์จะได้จากไปแล้ว แต่คุณความดีหลายอย่างของมานิตย์อยู่ในความทรงจำของข้าพเจ้าและเพื่อนร่วมงาน อันคุณความดีนี้ขอให้มานิตย์อันเป็นศิษย์ที่ดี เป็นครูที่น่ารักของลูกศิษย์ เป็นพ่อบ้านที่ดีของแม่บ้าน เป็นมิตรที่ดีของเพื่อนครูทั่วไป จงไปสู่สุคติสัมปรายภพโน้น เทอญ.

เจริญ ศุภประเสริฐ

(นายเจริญ ศุภประเสริฐ)

หัวหน้าแผนกวิชาช่างสำรวจ

วิทยาลัยเทคนิค กรุงเทพฯ

๓๐ มิถุนายน ๒๕๐๙

แด่วิญญาณ - มานิตย์ เสวมนตรี

นิด

น้องจงปลื้มใจ ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง ครูอาจารย์ และลูกศิษย์มาชุมนุมกันอย่างพร้อมเพรียง เพื่อสาธุกรรม และระลึกถึงคุณงามความดีของน้อง จงไปสู่สุคติตามทางที่น้องได้ถางทำไว้อย่างดีแล้วเถิด อย่าได้เป็นห่วง พี่ ๆ จะยังระลึกถึงน้องอยู่เสมอ น้องเป็นผู้ที่มีบุญมาก ทำกรรมดีไว้มาก น้องจึงต้องจากพี่ ๆ ไปก่อน ไม่ต้องต่อสู้ชีวิตและเวรกรรมต่อไปอีก ขอให้น้องไปสู่สุคติที่ชอบเถิด พี่ ๆ ยังต้องอยู่ทนต่อสู้กับชีวิตและเวรกรรมต่อไปอีก และพี่จะตามน้องไปเมื่อถึงเวลา ชาติหน้ากรรมหน้ามีจริง ขอให้เรากลับมาเป็นพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันอีก เราจะได้รักกันเหมือนเดี๋ยวนี้.

จากพี่

๖ กรกฎาคม ๒๕๐๙

แด่ท่านอาจารย์ผู้จากไป

อนิจา... โอ้อาจารย์ มาลาลับ
มิคืนกลับ ชีวา มาอีกหน
ชีพท่านดับ ลับหาย ไร้สกนธ์
เพราะกุศล ท่านสร้างมา เพียงครานี้

แต่ก่อนเคย สอนศิษย์ ให้คิดอ่าน
อยู่ไม่นาน ขานเพียงแผ่ว แล้วด่วนหนี
โอ้อาจารย์ มานิตเส– วมนตรี
เหล่าศิษย์นี้ แสนอาลัย ให้อาวรณ์

แม้นจากไป ชื่อยังอยู่ คู่สำรวจ
ศิษย์ขออวด เชิดชู คู่สิงขร
จะสลัก หทัยไว้ ให้ถาวร
เป็นอนุสรณ์ ศิษย์ทั่ว ทุกตัวคน

ขอวิญญาณ ท่านสู่ สุขสวัสดิ์
วอนพระรัต– นตรัย ได้เกิดผล
สู่สวรรค์ ชั้นดุสิต พิธพิมล
ด้วยกุศล ความดี ที่ทำเทอญ.

กรีฑา เพ็ชรพินิจ
ในนามนักศึกษาแผนกวิชาช่างสำรวจ
วิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพ ฯ

พระโอวาท

พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวงชินวรสิริวัฒน์

สมเด็จพระสังฆราชเจ้า

ไม่ว่าชาวบ้านชาววัด ต่างถือก๊กถือพวก อุดหนุนแต่ก๊กหรือพวกของตัว ที่จริงต่างเป็นปุถุชน ก็ต้องเป็นเช่นนั้น แต่อย่าประพฤติฉนั้นจนถึงน่าชัง ผู้ถือเช่นนั้นเป็นผู้ใหญ่ปกครองประชุมชนไม่ได้เลย ตัวอย่างเช่นผู้เป็นสมภารครองพระเณรมากแต่ก็ถือพวก พวกตัวปกครองอย่างหนึ่ง ที่ถือว่าไม่ใช่ปกครองอย่างหนึ่ง ถือดังนี้แตกสามัคคี การงานเหลวหมด ถ้าสมภารถือพระเณรในวัดมากน้อยเท่าไรเป็นพวกของตัวทั้งหมด การงานก็ดำเนิน ลูกวัดก็เหมือนกันไม่ควรถือพวก ปุถุชนไม่พ้นรักกันชังกัน ข้อสำคัญต้องตั้งอยู่ในยุติธรรม ผิดก็ให้เป็นผิด ถูกก็ให้เป็นถูก อย่ากลับกันเสีย วัดเดียวถือพวกถือก๊กไม่ชอบด้วยขนบที่ดี ถือส่วนตัวควรอยู่ กิจการวัดต้องช่วยกันทำร่วมมือกันทำ ในใจจะเป็นอย่างไรไปบ้างก็ตาม ภายนอกควร

แสดงเมตตากรุณาต่อกัน เคารพนับถือต่อกัน ชื่นบานต่อกัน จัดเป็นดีพอใช้.

ท่านว่าพระพุทธเจ้า รู้ได้เองซึ่งสิ่งทั้งปวง ทั้งส่วนต้องละแลเจริญ ทรงประพฤติได้สมความรู้ ข้อนี้น่าเชื่อแท้จริง คนอย่างพวกเราทั้งหลายก็อาจรู้ได้เอง สอนตัวเองให้ดีได้ตามสมควรแก่ปัญญาแลความปฏิบัติ เช่นคนขี้โกรธมาโกรธด่าว่าเรา ๆ ไม่ชอบ นี้ก็สอนว่าเราไม่ควรเอาอย่าง คนใจดีเราชอบนี้ก็สอนให้เราเอาอย่างทำบ้าง สรุปใจความ สิ่งไรที่เห็นกิริยาหรือพูดหรืออะไรที่ส่อให้เห็นน้ำใจ เราเห็นว่าเป็นการไม่ดี แลเห็นผลเป็นตัวทุกข์แท้ เราก็อย่าเอาอย่าง ถ้าเห็นว่าดี แลเห็นผลเป็นตัวสุข เราก็เอาอย่างทำบ้าง เพียงเท่านี้ ก็เป็นดีได้บ้าง ถ้าเห็นคนทำสิ่งที่เราไม่ชอบ ให้ผลเป็นทุกข์ แต่ตัวเราชอบทำ หรือเห็นคนทำสิ่งที่เราชอบให้ผลเป็นสุข แต่ตัวเราหาชอบทำไม่ ดังนี้ก็เอาตัวรอดไม่ได้. บางทีติแต่ติเขา แต่เราก็ทำอย่างที่เราติเขา สรรเสริญเขาว่าเขาดีอย่างนั้น ๆ แต่ตัวเราก็ไม่เอาอย่าง ดังนี้ก็ใช้ไม่ได้.

คำของพระครูพันธศีลาจารย์พูดกับตาบี่ หมอนวด (ซึ่งแกมักติว่าเด็กศิษย์วัดนั้น พระเณรวัดนั้นไม่ดี มักข่มเหงแก)

ว่าแกจงดูสุนัขศีร์ษะเน่า หนอนกวนไชแผล นอนอยู่ที่หนึ่ง มันไม่เข้าใจว่าไม่สบาย เพราะความคันแผลที่ศีร์ษะมัน แต่มันเข้าใจว่าที่ที่มันนอนไม่ดีไม่สบาย จึงลุกสลัดศีร์ษะของมันวิ่งไปนอนที่อื่นอีกต่อไป ก็คันอีก มันก็เข้าใจว่าที่นั้นไม่ดีอีก ลุกสลัดศีร์ษะย้ายไปนอนที่อื่นอีก แต่มันมัวลุกวิ่งไปนอนในที่ต่างๆ ไม่รู้จบ มันเข้าใจว่าที่นั้น ๆ ไม่ดี นอนไม่สบาย หาเข้าใจว่าไม่ใช่ที่ทางไม่ดี แผลที่ศีร์ษะมันถูกหนอนไชจึงคัน นอนไม่เป็นสุขต่างหาก ฉนั้นถ้ารักษาแผลที่ศีร์ษะให้หายแล้ว นอนที่ไหนก็สบายทั้งนั้น ฉันใด คนประพฤติไม่ดีแล้ว อยู่ที่ไหนก็ไม่เป็นสุข ไม่ใช่คนอื่นข่มเหง ถ้าประพฤติดีแล้ว อยู่ที่ไหนก็เป็นสุขทั้งนั้น ฉันนั้น.

ไม่ใช่ตั้งใจเสียดสีใคร เป็นการแนะทั่วไป เผื่อทำได้ จะได้เป็นผู้หลักผู้ใหญ่น่าชมของนักปราชญ์.

หมายเหตุ: พระโอวาทนี้ ต้นฉบับทรงไว้ด้วยดินสอดำประทานแก่สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (วาสน) เมื่อดำรงสมณศักดิ์ฐานานุกรมที่ พระครูวิจิตรธรรมคุณ เช้าวันที่ ๗ มีนาคม ๒๔๗๒ โดยมิปรากฏเหตุว่าทรงปรารภอะไร.

ทิศ ๖

เฉลยเลศนิเทศอ้าง　　อรรถแถลง
เสนอหมู่นาครแจง　　แจกข้อ
โอวาทพุทธศาสน์แสดง　　ดัดกล่อม กมลแฮ
ทิศ ๖ ยกเทอดจ้อ　　จับแจ้วเจิมขาน ฯ

เชลงสารสาธกถ้อย　　ถวิลวอน
หวังถ่องธรรมสุนทร　　เทิดกู้
วางเรียงเล่ห์อาภรณ์　　เพียบอาตม์ เอี่ยมเอย
อภิรักษ์เผ่าผู้　　ประพฤติพร้อมพัฒนา ฯ

พรรณนาภาษิตชี้　　เชิงชัด
สำหรับคิหิปฏิบัติ　　แบบอ้าง
เสริมศุภสิริสวัสดิ์　　วุฒิภาค
โสตสอดสารธรรมบ้าง　　เบิกฝ้าแฝงนิสัย ฯ

โดยนัยตรัสทิศคล้อย　คลาตาม
ลัทธิศาสนาพราหมณ์　เพ่งน้อม
ทิศานุทิศยาม　ยลอุ-- ทัยแฮ
ถือว่าเทพทิศพร้อม　พรั่งเอื้อนอวยพร ฯ

อาทรในเหตุไร้　รสคุณ ประโยชน์เอย
เหนื่อยเปล่าหวังเอาบุญ　บ่ได้
เทพทิศใคร่คอยจุน　เจือรัก-- ษาฤๅ
ดีชั่วตัวเองไซร้　สบสิ้นทุกสถาน ฯ

พิชิตมารสรรเพชสร้อย　สัพพัญญู
ทราบเลศเหตุผลตรู　ตรัสชี้
แนะทางเพื่อเกิดมู--　ละวัฒ-- นาแฮ
จึงจัดหมู่ชนนี้　เนื่องไว้หวังประณาม ฯ

ชมความพระเชี่ยวชั้น　เชิงเทศ-- นาเอย
เทียบทิศแห่งพราหมณ์เพท　เพิ่มพร้อง
นมัสนะธรรมพิเศษ　สอนหมู่ ชนนา
เพื่อประพฤติให้คล้อง　คร่าวน้ำใจประชา ฯ

ฆราวาสวุ่นกลุ้ม กิจจา-- นุกิจเอย
แต่หากกุลบุตรมา-- โนชน้อม
ปฏิบัตินบทิศา-- นมัสนะ-- ธรรมนอ
ทรัพย์ยศไมตรีล้อม รอบพร้อมเพรียงสหาย ฯ

พึงหมายปุรัตถิม์พร้อม พรรณนา ทิศเอย
คือบิดรมารดา ดิเรกเผ้า
ฟูมฟักบุตรธิดา ดุจเนตร ท่านนอ
ถนอมร่างโอรสเร้า แรกตั้งปฏิสนธิ์ ฯ

ปฐมชนผู้จัดเอื้อ เอาภาร บุตรนา
บุตรย่อมสบอุปการ ก่อนกั้ง
บรมศาสดาจารย์ จึงตรัส
ดุจอุทัยเติบตั้ง แต่เบื้องบูรพา ฯ

ครูอาจารย์เทิดถ้วน ทักษิณ ทิศเอย
โดยประสิทธิ์พิทยศิลป์ ศาสตร์ซ้อง
ทรงคุณอุ่นศิษย์ ภิญ-- โญแนะ นำนา
คุณโทษประโยชน์พร้อง พร่ำชี้เชิงสอน ฯ

สาทรมุทุจิตต์เผ้า ผึกฝน ศิษย์เอย
ปานชนกชเนติปรน เปรียบได้
พระบรมทศพล เผยพุทธ– พจน์นา
เทียบหัตถ์เบื้องขวาใช้ ชอบสิ้นถนัดงาน ฯ

บรรหารบำจฉิม์เบื้อง หลังบุตร
รวมนับภรรยาสุด สวาทพร้อม
รับภารเย่าเรือน, พุทธ องค์ตรัส เทศน์เอย
ตามโลกสันนิวาสน้อม เนื่องพื้นสัมพันธ์ ฯ

กอบสรรพกิจเกิดกลุ้ม การเรือน แทนเอย
ถนอมแนบอุรสเหมือน แม่เหย้า
บุตรทารอนุเคราะห์เยือน ยลเมื่อ เติบแล
คู่ทุกข์คู่สุขเข้า เขตต์นี้ที่หลัง ฯ

ประนังสหายฝ่ายซ้าย อุดรทิศ หนนา
อันสมัครสมานสนิท แน่นแฟ้น
ช่วยเหลือเผื่อแผ่กิจ กันและ กันเอย
ตลอดญาตินับแม้น มิตรเบื้องอุดรไข ฯ

อยู่ในโลกแต่ผู้ เดียวผล ร้ายเฮย
ห่อนประกอบธูรดล ทั่วได้
จำพึ่งกิจบ่รชน เชิดอุด หนุนนอ
ทรงตรัสมิตรเฉกให้ หัตถ์ซ้ายช่วยขวา ฯ

ทิศาเหฏฐิมเบื้อง ต่ำบัญ- ญัตินา
ทาสะกรรมกรอัน ตรัสอ้าง
คือชนพึ่งบุญบัญ- ญาปก ครองเอย
อยู่ช่วยกอบการบ้าง กิจบ้านงานเรือน ฯ

บ่าวเหมือนหนุนเกียรติให้ เห็นศักดิ์
สามิภักดิ์จงรัก ร่วมเจ้า
รับภาระธุระจัก เกิดจุ่ง เสร็จนา
ตรัสทิศจึงนับเข้า เขตต์เบื้องเหฏฐา ฯ

ทิศาอุปริมเบื้อง บนขาน
สมณพราหมณาจารย์ เจิดล้วน
ทรงคุณและเอาภาร เพียรสั่ง สอนนา
เพราะผ่องคุณธรรมถ้วน ถ่องแท้ทางกุศล ฯ

มีกมลกอบเกื้อ　　การุญ
สมเขตต์แห่งนาบุญ　　บ่มหล้า
เคารพสักการคุณ　　ควรสถิต เศียรฤๅ
พระพิชิตมารอ้า　　อรรถเอื้อนอวยธรรม์ ฯ

รำพันเพียงเท่าแย้ม　　ยอยก แถลงเอย
ครบถูกถ้วนทิศหก　　หากสั้น
ขอแจงแจกสาธก　　เทียบกิจ กันแฮ
สมน่าที่ตามชั้น　　เชิดก้องกรรณสราญ ฯ

อุปการอันบุตรได้　　อุดม
การประคบประหงม　　แต่น้อย
จากชนกชเนตรีรมย์　　เจริญร่าง
เมื่อเติบพึงคิดคล้อย　　ครุ่นเฝ้าตอบแทน ฯ

หนึ่ง แม้นท่านป่วยไข้　　ขัดสน ทรัพย์ฤๅ
ยามแก่เฒ่าขวายขวน　　ย่อมข้อง
พึงรับรักษาปรน　　ปฏิบัติ ท่านเทอญ
เพราะท่านเลี้ยงมาต้อง　　ตอบเลี้ยงเอาภาร ฯ

สอง กิจการท่านแม้ มีประสงค์
ควรรับทำตามจง เจตน์ให้
สำเร็จปรารถนาตรง ตริท่าน ปองนา
มิพักออกปากใช้ ช่วยด้วยยินดี ฯ

สาม มีพงศ์พื้นเผ่า พยายาม
เพียรมั่นดำรงนาม เนื่องไว้
หวังสุขส่วนตนตาม ใจเสื่อม สกุลนา
อบเอิบคุณประโยชน์ได้ เดชนั้นชูวงศ์ ฯ

สี่ จงประพฤติพร้อม เพรียงปก ครองเอย
ควรรับทรัพย์มฤดก อย่าด้าน
สุรุ่ยสุร่ายไม่วิตก เติมเพิ่ม พูนนอ
ออมทรัพย์จับจ่ายต้าน ต่อครั้งจำเป็น ฯ

ห้า บำเพ็ญอุทิศซ้อง ส่วนกุศล
เมื่อท่านทำลายชนม์ ล่วงชั้น
สนองพระเดชคุณจน จัดศพ สมเอย
มั่นกอบกัตเวทีนั้น นับผู้พึงนิยม ฯ

ปรารมภ์เมื่อบุตรได้ ปฏิการ
ตามน่าที่ห้าสถาน ถูกถ้วน
ท่านย่อมอนุเคราะห์จาน เจือตอบ บุตรนา
สมชนกชนนีล้วน เลิศถ้อยที่แถลง ฯ

หนึ่ง แสดงความชั่วให้ เห็นผล ชั่วแฮ
ห้ามประพฤติยินยล อย่างนั้น
ความชั่วผิใครสน ใจเสื่อม ศักดิ์นา
ท่านเมตตาจึงชั้น สั่งให้เกรงขาม ฯ

สอง ความดีพร่ำชี้ เชิงนำ
ว่าสิ่งนี้ดีทำ เถิดเจ้า
มีคุณประโยชน์สำ- ราญสุข เกษมเฮย
สอนสั่งนั่งนอนเฝ้า ฝึกไว้วงศ์เพียร ฯ

สาม เรียนศิลปศาสตร์สิ้น สมฐา- นะเอย
เพื่อต่อไปเป็นอา- ชีพอ้าง
กลท่านส่งทรัพย์มา มอบแก่ เราแฮ
บำเหน็จพิเศษสร้าง สิ่งนี้เหลือตรา ฯ

สี่ อายุเติบแล้ว　　รีบแสวง
หาคู่อยู่เรือนแจง　　จัดให้
สบควรตรวจตราระแวง　　เวียนเลือก คัดนา
เฉกลาภท่านมอบใช้　　เช่นนี้น่าประณาม ฯ

ห้า ยามเราอาจตั้ง　　ตนดี ได้เอย
ท่านย่อมมอบทรัพย์มี　　มากน้อย
ให้จัดปกครองชี-　　วิตลูก เมียแฮ
ตามประเพณีคล้อย　　คิดด้วยการุณ ฯ

พระคุณครุเจ้า　　อาจารย์- อีกเอย
ควรศิษย์จักปฏิการ　　ก่อเกื้อ
บำรุงท่านโดยฐาน　　ทางชอบ
เคารพจิตต์เอื้อเฟื้อ　　ห่อนเพื้อพึ่งขาน ฯ

หนึ่ง การคารวะด้วย　　โดยความ รักเอย
โอนอ่อนท่านทุกยาม　　อย่าพลั้ง
มิควรเพิกเฉยตาม　　ติดนอบ นบนอ
พึงกอบสัมมานตั้ง　　ตอบพร้อมเพรียงเสมอ ฯ

สอง บำเรอรับใช้ มิเชือน เฉยแฮ
กิจท่านไม่พลันเตือน ช่วยแต้ม
รับทำเต็มจิตต์เยือน ยกแบก หามฤๅ
ครูย่อมรักใคร่แย้ม ยั่วยิ้มยินดี ฯ

สาม มีมาโนชคล้อย คอยฟั่ง
ท่านสั่งสอนไรสัง- เกตถ้วน
โอวาทอนุศาสน์ฝั่ง จิตต์ใฝ่ เชือแล
มรรยาทวิทยาล้วน เลือกเฟ้นฝั้นหา ฯ

สี่ อาจารย์เจ็บไข้ ขวนขวาย
อุปฐากอย่าดูดาย ด่วนร้าง
ช่วยเหลือรับแพทย์หลาย แลกิจ อื่นเอย
สามารถกอบตอบบ้าง แบบเอื้ออนุกูล ฯ

ห้า พูนเคารพซ้อง ศึกษา
ศิลปะวิทยาปรา- กฏป้อง
ตั้งจิตต์คิดอุตสา- หะสอด ส่องเอย
พลางเล่นพลางเรียนข้อง ขาดพ้นพิทยา ฯ

ศิษยานุศิษย์ได้ ปฏิบัติ
แท้ต่องอาจารย์วัตร วุฒิแล้ว
ท่านย่อมตอบแทนผลัด ผลแก่ ศิษย์เฮย
โดยประการห้าแพร้ว เพริศข้อจักขาน ฯ

หนึ่ง ภาระธุระเฝ้า ฝึกฝน ศิษย์เอย
ศิลปะวิทยาสกล กอบให้
ด้วยความเอ็นดูสน ใจสั่ง สอนนา
ศิษย์ย่อมร่ำเรียนได้ สะดวกสิ้นสุขุม ฯ

สอง คุมให้ศิษย์ได้ เรียนดี
บกพร่องการเรียนมี มนัสน้อม
ตรวจตราวิทยาทวี เวียนบอก
ชำนิชำนาญพร้อม เพริศพร้อยเพราคม ฯ

สาม สมกับท่านเอื้อ เอาภาร ดีเอย
สอนสั่งวิชาการ กอบให้
สิ้นเชิงห่อนหวงจาร- นัยแจก หมดนอ
ไป่ซ่อนอำพรางไว้ เผื่อแว้งหลู่ครู ฯ

สี่ ชูเชิดศิษย์ก้อง กิตติคุณ
เผยแผ่ปรากฏสุน- ทเรศเรื้อง
แก่ทวยเพื่อนฝูงหนุน นามเฟื่อง ฟูนอ
โดยเหมาะแก่วุฒิเปลื้อง ปลดเศร้าศิษย์สูญ ฯ

ห้า พูนเพิ่มสวัสดิ์ป้อง ปองภัย
ทุกทิศทุกกาลสมัย หมดร้อน
สู่เทศนิคมใด ดลอุป- ถัมภ์ฮา
เพราะเกียรติท่านหากต้อน รับคุ้มครองตน ฯ

แถลงปรนชาเยศวร์เอื้อน อรรถเฉลย อีกนา
ควรที่สามีเชย ชุบเลี้ยง
บำรุงบริรักษ์เผย ผลแผ่ สราญนอ
มีสถานห้าเพี้ยง พจน์พร้องสำนาร ฯ

หนึ่ง การยกย่องเลี้ยง ดูแล สมเฮย
ฐานภริยาห่อนแข ชืดร้าง
ทำเชิงกระดากแปร ปรวนอับ อายนอ
ย่อมทะนุโดยธรรมอ้าง ออกหน้าปราณี ฯ

สอง ปรีดิ์ปราโมทย์ตั้ง เสมอตน
มิหมิ่นภรรยากล ทาสกล้า
นับถือคู่แนบกมล มากยก ย่องนา
เป็นคู่ผัวเมียอ้า เอี่ยมปลื้มใดปาน ฯ

สาม ทารสันโดษดื้อ รักเดียว
ไม่ล่วงนอกใจเจียว จอดเผ้า
และขืนขัดคำเฉลียว ฉงนร่าน รนเอย
ถนอมแนบแอบอกเคล้า คู่ชู้เชยขวัญ ฯ

สี่ ปันความยิ่งให้ หอมรอม ริบเฮย
เป็นแม่เรือนยินยอม ทั่วเหย้า
ขาดตกบกพร่องออม สินอนุ- ญาตนา
มิหน่ายแหนงแสดงเค้า ขาดไว้วางใจ ฯ

ห้า ให้เครื่องแต่งอ้า อรองค์
สมแก่ฐานดำรง ร่วมห้อง
ไป่ปอนและเกินพงศ์ พาอับ อายเอย
งามเงื่อนสมศักดิ์น้อง เพื่อนบ้านพองาม ฯ

เมื่อความอนุเคราะห์พร้อม แด่ภรร- ยาเฮย
ครบสถานเบ็ญจ์บัญ- ญัติแล้ว
ย่อมได้อุปการอัน ชาเยศวร์ เยือนนา
โดยถ่องธรรมจริตแพร้ว พรั่งพร้อมสามี ฯ

หนึ่ง มีใฝ่ไม่ทิ้ง ทอดการ เรือนเฮย
ย่อมจัดย่อมเอาภาร ผ่องถ้วน
ต่างหูต่างตาสาร- พัดเสร็จ เรียบนา
ห่อนปล่อยเรือนชานล้วน รกเลี้ยวรุงรัง ฯ

สอง ยังกอบจิตต์เอื้อ เอ็นดู
ญาติมิตรฝ่ายผัวชู ชอบแท้
ไม่คิดเกี่ยงงอนธูร์ ทอดสนิธ สนมแฮ
ฝักใฝ่ใส่ใจแล้ รับเลี้ยงเสมอตน ฯ

สาม กมลมอบรักหมั้น สามี แม่เฮย
ซื่อสัตย์สุจริตตรี ตราบม้วย
รักใครไม่หน่ายหนี แหนงนอก ใจนา
สันโดษพัสดาด้วย เด็ดน้ำแดเดียว ฯ

สี่ เฉลียวฉลาดรู้ รักษา ทรัพย์แม่
ควรจ่ายควรเก็บหา หักใช้
มิสุรุ่ยสุร่ายพา ผลาญย่อย ยับนอ
กระเหม็ดกระแหม่ไว้ แวดล้อมคอยกัน ฯ

ห้า ขยันไม่เกียจคร้าน เคลือบงาน
คุมควบกำกับการ ก่อนบ้าง
ตรวจตรารอบคอบคาร คอยจัด แจงนา
ไม่ปล่อยทอดทิ้งค้าง ขัดให้กินแหนง ฯ

จักแสดงมิตรทิศเบื้อง ซ้ายบำ รุงเอย
โดยสถานห้าสำ- หรับเอื้อ
ผูกสนิธมิตรภาพดำ- เนินต่อ กันแฮ
ตรึงมั่นความชิดเชื้อ ชุ่มน้ำใจนวน ฯ

หนึ่ง ควรปันแบ่งให้ สิ่งของ ต่างเอย
ขาดตระหนี่หวงปอง ปิดซ้อน
คิดแผ่เผื่อเจือสนอง น้ำมิตร บ้างนา
เพื่อต่อไมตรีต้อน เติบล้วนสามัคคี ฯ

สอง มีบี่ยวาจแจ้ว จับกรรณ
ไพเราะเสนาะสัณห์ โสตแย้ม
ไบ่นิยมกักขละอัน พาบาด หมางพ่อ
แม้จักตักเตือนแต้ม ต่อด้วยฉันท์สหาย ฯ

สาม หมายมุ่งประโยชน์ได้ แด่มิตร
ศิลปศาสตร์ตลอดกิจ กอบเกื้อ
หวังคุณเสมอนิจ เนืองจาก ตนเอย
ตามแต่โอกาสเอื้อ อรรถเอื้อนอวยเสนอ ฯ

สี่ เลออาตม์เอี่ยมพุ้ง ฟูยศ ศักดิ์ฤๅ
มิคิดดูถูกลด ละขว้าง
บำเพ็ญอาตม์เสมอหมด ฐานหมู่ สหายแฮ
ไบ่ยกตนข่มกะด้าง กะเดื่องด้วยโอหัง ฯ

ห้า ตั้งจิตต์กล่าวถ้อย ทางจริง
ดีชั่วชมติอิง สัตย์เอื้อน
ไบ่แกล้งยกยอประวิง วากย์ทับ ถมแฮ
ผิดก็แนะชอบเยือน ยั่วแย้มพอควร ฯ

เมื่อมวลมิตรได้รับ　　สงเคราะห์ แล้วเอย
ครบทุกสถานห้าเหมาะ　　มั่นพร้อม
มิตรย่อมตอบแทนเจาะ　　จงอุป- การแฮ
โดยประการห้าน้อม　　เนื่องด้วยไมตรี ฯ

หนึ่ง มีมนัสเอื้อ　　เอ็นดู เราแฮ
ยามเมื่อจักผิดชู　　ช่วยยั้ง
ตักเตือนเกลื่อนอดสู　　และเสื่อม เสียนา
เพราะใคร่ให้เราตั้ง　　แต่ข้างทางเจริญ ฯ

สอง มิเมินช่วยป้อง　　ปกทรัพย์ ให้เอย
จักเสื่อมสมบัติลับ　　หลีกลี้
โดยเหตุเพราะเพลินจับ　　จ่ายพุ่ม เพื่อยนา
ช่วยรักษาช่วยชี้　　ช่องขั้นเสียหาย ฯ

สาม ภัยหากเข้าทับ　　ถมถึง
รีบช่วยปลดภัยตึง　　เด็ดด้วน
ผันผ่อนอุปสรรครึง　　รัดระงับ สิ้นแฮ
เป็นที่พำนักล้วน　　รับแก้ไขสูญ ฯ

สี่ อนุกูลไม่ทิ้ง ทอดยาม วิบัติเอย
ตกยากลำบากความ เดือดร้อน
ช่วยเหลือและติดตาม ตลอดมิ ห่างแฮ
คอยเชิดคอยชูช้อน ช่วยเกื้อกังวล ฯ

ห้า สนใจนับทั้ง แถวพงศ์ เพื่อนเอย
รักใคร่นับถือตรง ตลอดสิ้น
ชอบเพื่อนอย่างไรวงศ์ วารชอบ ฉะนั้นนา
ไป่เลือกรักมักปลิ้น เปลี่ยนใช้ชิงชัง ฯ

จักตั้งต่อทิศเบื้อง ต่ำบ่าว ไพร่เอย
นิเทศกรณีย์พราว เพริดถ้อย
อันนายจักบำรุงสาว สืบต่อ ไปแฮ
มีประเภทห้าข้อย คัดเค้าความพิปราย ฯ

หนึ่ง นายมอบกิจต้อง ตริกำลัง บ่าวเอย
ดูแต่สมควรฝั่ง ฝากได้
อย่าพอกกว่าแรงประนัง หนักเหนื่อย เกินแฮ
ถือว่าบ่าวแล้วใช้ ชอกช้ำชวนแหนง ฯ

สอง แจงบำเหน็จเลี้ยง รับประทาน
อุปโภคบริโภคสราญ สร่างเศร้า
ตามควรแก่เหตุการณ์ กิจประ- กอบนา
ทำชอบรางวัลเผ้า ใฝ่ย้อมถนอมงาม ฯ

สาม ยามบ่าวเจ็บไข้ ขวายขวน
เอาธุระเป็นกังวล วุ่นแก้
รักษาพยาบาลจน จักสุข สบายแฮ
ไป่ละเลยลืมแท้ ถ่องเอื้อเอ็นดู ฯ

สี่ ชูช่วยแนะชี้ เชิงควร รู้พ่อ
ให้ทราบแบบขบวน บอกแจ้ง
กลลิ้มรสแปลกชวน ชุ่มชื่น ใจนา
ดื่มธรรมจรรยาแย้ง ย่อมล้วนรสคุณ ฯ

ห้า สุนทรมนัสแผ้ว ผ่องปรา- ณีเอย
ผ่อนกิจผ่อนเวลา เลิกบ้าง
ตามสมัยเพื่อความผา สุกภาพ บ่าวแฮ
โดยมิถือว่าจ้าง จักใช้จนพอ ฯ

นายพนอดังที่ได้ สำแดง
ตรงแบบพุทธพจน์แจง แจกไว้
บ่าวดีย่อมจักแสวง หวังทด แทนเอย
โดยประการห้าใช้ ชอบแท้ทางธรรม ฯ

หนึ่ง ทำกิจไป่คร้าน คลุมงาน
ย่อมเริ่มก่อนนายวาน เรียกใช้
ทำโดยจิตต์ชื่นบาน เบิกชื่อ ตรงนอ
จวบกิจสฤษฎ์ได้ ดุจข้อนายขาน ฯ

สอง งานยังมิสิ้น สำเร็จ
มิปล่อยปละละเตร็จ เตร่ทิ้ง
ย่อมเลิกต่อกิจเผล็ด ผลแก่ นายนา
นายเสร็จจึงเสร็จกลิ้ง กลับแล้วภายหลัง ฯ

สาม ระวังจักหยิบใช้ เช่นของ นายเอย
อนุญาตจึงปกครอง ควบคุ้ม
ยำเกรงมิลามลอง เล่ห์วิส- สาสนอ
หยิบโน่นฉวยนี่กลุ้ม กริ่งร้ายคลายนิยม ฯ

สี่ ระดมความสมรรถแม้ หมดกาย
หวังเพื่อกอบกิจนาย นิจน้อม
ดีจนสุดสมหมาย มนัสมุ่ง เทียวนา
ไม่หยิบโหย่งแวดล้อม หลุดพ้นไปที ฯ

ห้า มีจิตต์จอดเจ้า นายจน ตลอดเอย
ยกย่องสรรเสริญกล ประกาสก้อง
เผยแผ่กิตติคุณมล– ทินไม่ เผยนา
จงรักจริงมิร้อง ร่ำร้ายรำพัน ฯ

จักสรรต่อทิศเบื้อง บนขาน อีกฮา
สมณพราหมณาจารย์ แจ่มจ้า
ควรกุลบุตรสมาน สมัครอุ– ปการนอ
มีประการห้าข้า คัดข้อคำเฉลย ฯ

หนึ่ง เผยกายกิจด้วย ดีเสมอ
จักกอบกรรมไรเสนอ สนิหน้อม
หวังคุณเมตตาเลอ รมย์ต่อ ท่านนา
มิปึ่งชาหมิ่นล้อม เล่ห์ล้วนโอหัง ฯ

สอง หวังวรวากย์พร้อง เพราคม
จับจิตต์อ่อนหวานสม สดับแย้ม
พจีกรรมน่านิยม เย็นโสต
ไป่กักขละแต้ม ตอบด้วยลมพาล ฯ

สาม บานเบิกมนัสน้อม นมัสการ
ตริตรึกระลึกคุณสาร สอดแคล้ว
ขาดขึ้งเคียดคอยผลาญ ผรุสเจตน์
จิตต์แจ่มการุญแพร้ว เพริดพร้อมหรรษา ฯ

สี่ คราท่านเยี่ยมบ้าน เบิกทาง
ต้อนรับไป่ขัดขวาง ขับพ้น
หรือกระดากใจจาง กะเจิงเจิ่น
เคารพรับรองล้น เลิศล้วนยินดี ฯ

ห้า มีบริจาคเอื้อ อามิษ- ทานเอย
ควรแก่สมณะกิจ กอบให้
จตุปัจจัยพิพิธ พอแก่ พลนา
ห่อนมุ่งผ่ายตนไร้ รสเกื้อเจือจาน ฯ

อุปการกุลบุตรเอื้อ อาทร ท่านแล
ท่านย่อมอนุสสร สวัสดิ์พร้อม
แทนทดคุณากร กิจหก สถานเฮย
เพื่อตอบปฏิการน้อม เนื่องไว้อนุกูล ฯ

หนึ่ง มูลมวลชั่วร้าย ลามก
แจงโทษเทิดสาธก ทั่วอ้าง
ห้ามปรามมิให้วก เวียนนิ- ยมเอย
เป็นเหตุตัดสุขร้าง รีบเอื้อนเตือนไข ฯ

สอง ให้หวนตั้งอยู่ ยังความ ดีเอย
ในประเภทสุจริตสาม สืบสร้าง
แนะนำตักเตือนตาม ตลอดทุก สมัยแฮ
ฝึกหัดดัดจริตกะด้าง กะเดื่องสิ้นสูญสลาย ฯ

สาม หมายอนุเคราะห์ด้วย แดดี
แผ่เผื่อช่วยเหลือมี มนัสข้อง
โดยความบริสุทธิ์ทวี วงประ- โยชน์นา
หวังแต่คุณเพิ่มพร้อง พร่ำเอื้ออารี ฯ

สี่ แจงแจกแจ่มแจ้ง เจิมธรรม
ยังไม่เคยยินสำ- เหนียกรู้
ให้ทราบชัดเจนจำ- เริญรอบ รู้แฮ
คุณโทษประโยชน์สู้ สละชี้เชิงสอน ฯ
ห้า วอนร่ำพร่ำชี้ เชิงสน- เท่ห์เอย
กระจ่างชัดเจนจน แจ่มแจ้ง
แม้เคยสดับผล ยังทราบ หย่อนนา
อาจอธิบายเกลาแกล้ง กล่อมเข้าใจเจน ฯ
หก เป็นมัคคุเทศก์ชี้ ทางสวรรค์
กรรมชอบกอบกุศลขันธ์ เขตต์ข้อ
นี้กิจแห่งพรหมจรรย์ จงเจตน์ จริงนา
คอยแนะนำไป่ท้อ ทอดทิ้งการุญ ฯ
สุนทรธรรมนิเทศนี้ นำมา แสดงเอย
เพื่อหยั่งทราบพุทธสุภา- ษิตพร้อง
อันแถลงกอบอรรถสา- ธารณ์เทิด คุณนอ
ตนมุ่งประโยชน์ต้อง ตอบผู้อื่นเสมอ ฯ

บำเรอหวังแต่ได้ ฝ่ายเดียว
เขาอื่นห่อนแลเหลียว เล่หนี้
สนิทสนมกลมเกลียว ขาดกร่อน
จำพึ่งซึ่งกันชี้ ช่วยแก้กิจการ ฯ

รับสารประโยชน์ผู้ อื่นผอง แล้วแล
ควรคิดบุญคุณสนอง เนื่องบ้าง
อาศัยต่างประคับประคอง คงโลก— ธรรมนา
ใครจักโอ่อวดอ้าง เอกผู้เดียวไฉน ฯ

ใคร่ผลคิดคร้านเพาะ พืชพันธ์
เขาอนุเคราะห์เราหัน โหดให้
เขาดีต่อเราพลัน ผลักชั่ว ตอบแฮ
สุขประโยชน์ดีได้ ดั่งนี้มีหรือ ฯ

ควรคือคอยต่างเอื้อ อาศัย กันเอย
ผิมุ่งประโยชน์ไร เร่งเกื้อ
หวังผลหว่านพืชไถ ดูท่า ก่อนแฮ
ผลจักชดเชยเชื้อ ชุ่มให้เห็นระบิล ฯ

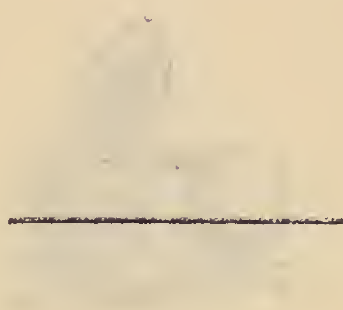
การถวิลเอาเปรียบข้าง เดียวควร ไฉนเอย
ชอบยื่นโยนเชิงชวน ชื่นคล้อย
อกเขาอกเราหวน ตรึกเหตุ ผลนา
เขาก็มีจิตต์น้อย เนื่องแม้นเรานิยม ฯ

ปรารมภ์รักท่านต้อง ตอบรัก เราแฮ
ชังท่านท่านก็ชัก แช่งบ้าง
ฉะนั้นแลเมื่อประจักษ์ เจนจบ ฉะนี้นา
หวังประโยชน์จงสร้าง เสพซ้องสามัคคี ฯ

ยอมพลีส่วนน้อยหด แทนลง ทุนเอย
เพื่อแลกส่วนใหญ่คง คู่นี้
เป็นทางพิพัฒน์มง- คลมิ่ง ขวัญนา
ปองสุขอย่าหลีกลี้ ละแล้วลืมตรอง ฯ

ผยองคิดลิขิตถ้อย โถมนา การเอย
โดยยึดเค้าความสา- ธกไซ้
ตามนัยพระบรมรา- โชวาท ประทานแฮ
งานวิศาขะใช้ ชุบเกล้าเกลากลอน ฯ

ยังอ่อนสอนหัดแท้ ทางกวี วากย์เอย
ใช่จักโอ่เองดี ดอกถ้า
บทใดวิรุธมี นมัสโปรด แปลงเทอญ
เชิงช่วยบำรุงข้า คิดเค้าคุณหลาย ฯ.

พิมพ์ที่ ร.พ.สุทธิสารการพิมพ์ 443 โพธิ์สามต้น ถนนอิสรภาพ ธนบุรี โทร. 61768
สุดใจ เชียวสุทธิ ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา 2509

